

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย	3
1.4 สมมติฐานในการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 ขอบเขตการวิจัย	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทำน่าน้ำฝน	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรและบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	22
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกร	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	33
3.1 พื้นที่เป้าหมายและกลุ่มประชากรตัวอย่าง	33
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	34
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
4.1 บริบทชุมชน	36
4.2 ความเป็นมาของการทำนาในชุมชน	39
4.3 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	44
4.4 รูปแบบการผลิตข้าว	49
4.5 เทคโนโลยีการผลิตข้าว	63
4.6 ต้นทุนและผลผลิตข้าว	66
4.7 ข้อมูลข่าวสารและแหล่งความรู้	74
4.8 การปรับตัวของเกษตรกร	76
4.9 ปัญหาที่พบในการผลิตข้าวและแนวทางการแก้ไข	86
4.10 แนวทางการส่งเสริมและการถ่ายทอดองค์ความรู้	89
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผลการวิจัย	93
5.2 อภิปรายผล	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	108
ประวัติผู้เขียน	128

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม ของชุมชนบ้านเขว้า	41
2	ระบบการผลิตทางเกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา	44
3	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในชุมชน (ร้อยละ)	45
4	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร (ร้อยละ)	47
5	ประเภทแรงงานในภาคเกษตรของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม (ร้อยละ)	49
6	ขนาดพื้นที่ปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม (ร้อยละ)	50
7	พันธุ์ข้าวที่กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรปลูกในพื้นที่ (ร้อยละ)	51
8	การเปรียบเทียบลักษณะข้าวแต่ละพันธุ์ที่ปลูกในพื้นที่	52
9	วิธีการปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร (ร้อยละ)	54
10	เทคโนโลยีในการผลิตข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ)	55
11	การจัดการในการผลิตข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม (ร้อยละ)	57
12	แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร (ร้อยละ)	58
13	เปรียบเทียบการทำนาทั้ง 4 รูปแบบ	62
14	รูปแบบการผลิตข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม (ร้อยละ)	63
15	เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตข้าวของครัวเรือนเกษตรกร (ร้อยละ)	66
16	ต้นทุนในการผลิตข้าวนาดำ นาหว่าน และทั้งนาดำและนาหว่าน ต่อไร่ (ร้อยละ)	67
17	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตข้าวนาดำแบบปกติกับแบบลดต้นทุนการผลิต	69
18	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตข้าวนาหว่านแบบปกติกับแบบลดต้นทุนการผลิต	70
19	ผลผลิตข้าวต่อไร่ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม (ร้อยละ)	71
20	เปรียบเทียบการผลิตข้าวในแต่ละพันธุ์	73
21	ผลผลิตข้าวต่อไร่ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เหลืองประทิวและนางสะแก	74
22	แหล่งที่มาของความรู้เกี่ยวกับการทำนาที่กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรได้รับ (ร้อยละ)	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	ความรู้ที่อยากได้รับในการผลิตข้าว (ร้อยละ)	76
24	ปฏิทินการผลิตข้าวในรอบปีของชุมชนบ้านเขว้า	77
25	กระบวนการผลิตข้าวก่อนและหลังการปรับเปลี่ยนรูปแบบ	81

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	สถิติปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยต่อปี (ปี 2543-2553) ของจังหวัดชัยภูมิ	38
2	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดชัยภูมิ 10 ปี (2542-2551)	38
3	อาชีพเสริมที่ประกอบในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร	48
4	วิธีการปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในชุมชน	54
5	วิธีการจัดการผลผลิตข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม	59
6	รูปแบบการทำกรเกษตรของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร	59
7	เปรียบเทียบผลผลิตข้าวของเกษตรกรที่ทำนาแบบนาดำ แบบนาหว่าน และทำทั้งนาดำและนาหว่าน	72
8	แหล่งความรู้ด้านการทำนาของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร	74